

SF Ungdoms forslag til

Et godt ungeliv!

Kære læser,

Du sidder nu med SFUs bud på **ti større forbedringer**, der kan være med til at skabe et bedre liv for ungdommen anno 2022.

De seneste mange år har ungdommen og vores fremtid stået for skud. Mange års besparelser i uddannelsessystemet kan stadig mærkes på trods af, at man flere steder har geninvesteret pengene. Det er blot vigtigt at huske, at geninvestering ikke er et løft. Det er blot et plaster på det sår, som højrefløjen tidligere har skabt. Klimaet har i mange år været forsømt og det er os og vores børn, der for alvor står med regningen. Samtidig mistrives unge som aldrig før og vores økonomiske vilkår er svækket ift. tidligere generationer.

Vi ved, at unge ikke er en attraktiv vælgergruppe. Det er vi ikke fordi vi er demokratisk underskud pga. små ungdomsårgange. Samtidig stemmer vi typisk ikke efter hvem, der laver forandringer for os selv, men for socialt udsatte, etniske minoriteter og klimaet. Alligevel mener vi i SFU, at det bør være en prioritet for alle partier, at sikre en bedre fremtid for netop ungdommen. Lige nu står vi til at blive den første generation siden 2. verdenskrig, der har ringere vilkår end vores forældres generation. En fremtidsudsigt man bør tage alvorligt. Investeringer i ungdommen er investeringer i fremtidens Danmark.

Nedenfor kan du læse mere om vores ti bud for et bedre ungdomsliv anno 2022. Jeg håber, du vil reflektere over dem og kæmpe for dem.

Med venlig hilsen

Anna Kjær

Landsforkvinde for SF Ungdom

Styrk unges økonomiske vilkår!

Selvom man er ung og under uddannelse skal man selvfølgelig ikke tvinges til enten at arbejde mere end 37 timer om ugen eller at gældsætte sig bare for at kunne betale sin husleje og leve et ganske almindeligt liv. Det er desværre virkeligheden for mange unge i dag, hvor SU'en kun tilnærmelsesvist dækker den gennemsnitlige husleje i studiebyerne. Det tvinger studerende til enten at arbejde ved siden af eller gældsætte sig via. SU-lån. Det kan ikke være rigtigt, at vi anser studier som værende fuld tid dvs. 37 timer ugentligt, men samtidig forventer, at studerende skal arbejde ved siden af. Samtidig glemmes unge tit, når man i særlige situationer vil give folk en håndsrækning. Det kunne f.eks. være med de stigende elpriser, som selvfølgelig også rammer studerende, som ikke har mange midler, og råd til pludselig at betale 500 kroner for el om måneden.

Vi bliver formentlig den første generation siden 2. verdenskrig, der er dårligere stillet end vores forældre. Vi får fast ejendom senere, og dvs. at flere bor til leje. På europæisk plan er procentdelen af unge voksne der bor til lejet steget fra 25% i 2010 til 32% i 2014. Vi er også dårligere stillet på arbejdsmarkedet, hvor flere arbejder deltid mod deres vilje, ungarbejdere er dårligere dækket af overenskomst og de unges andel af de samlede indkomster i hele EU efter den økonomiske krise faldet væsentligt mere end de ældres dvs. at omfordelingen af de samlede midler i samfundet førte til en fordel for de ældre medborgere.

Vi bliver formentlig den første generation siden 2. verdenskrig, der er dårligere stillet end vores forældre.

Boligmarkedet skal reguleres, så unge også har en chance!

Der er behov for at regulere boligmarkedet i de store byer, så vi ikke ender med at bo endnu mere homogent end vi allerede gør

Boligmarkedet i de store byer er løbet løbsk og det er også en stor grund til at vi bliver stillet økonomisk dårligere end vores forældres generation. Der er behov for at regulere boligmarkedet i de store byer, så vi ikke ender med at bo endnu mere homogent end vi allerede gør i forvejen, men også så unge har en jordisk chance for at komme ind på boligmarkedet.

Vi skal prioritere at bygge kollegier i og omkring de store byer, hvor huslejen skal holdes lav. De skal være alsidige, så der er noget for alle studerende - dvs. både de der trives i store fællesskaber, men også de der er mere introverte, der trives bedre med at dele køkkenen med færre mennesker. Kollegierne skal ligge i alle dele af byerne med uddannelsesinstitutioner.

Vi skal bygge mere alment, således at vi kan sikre at en stor andel af de boliger, der er i vores store byer er boliger til at bo i og boliger som der ikke tjenes penge på af private. Vi mener, man skal have et krav om 40% alment, når man bygger i de store byer.

Vi skal indføre et huslejeloft, der kan holde de stadigt stigende huslejepriser i de store byer på et hvis niveau, der er til at betale for den almene dansker. Boliger er til at bo i - de er ikke til for at tjene penge på.

Vi skal beskatte ejerboligerne hårdere - beskatningen bør generelt i høj grad være på arbejdsløse fortjenester som aktiehandel og bolig. Der bør være et loft på hvor meget man kan tjene på at sælge sin bolig - det skal ikke være en millionforretning at eje et hus.

Indfør en undervisningsmiljøreform!

Vi har en arbejdsmiljølov, der sikrer en række standarder og love, som arbejdsmarkedet skal overholde over for borgerne. Vi mener, at undervisningsmiljøloven bør vægte lige så højt som arbejdsmiljøloven og bør være gældende i praksis gennem hele uddannelsessystemet - for selvfølgelig har man krav på lige så gode forhold når man studerer som når man er på arbejdsmarkedet. Derfor vil vi reformere undervisningsmiljøloven.

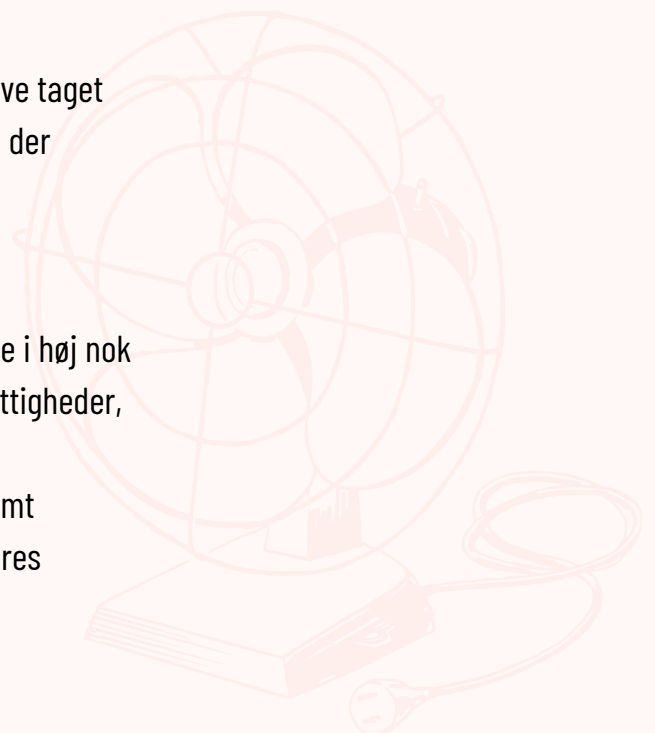
Vi mener, at en undervisningsmiljøreform bør indeholde sundhedsbaserede krav til uddannelsesinstitutionernes indeklima. Alt for mange uddannelsesinstitutioner har problemer med for dårligt et indeklima, og dette skader både elevernes koncentration og evne til at forbyde sig, men også elevernes sundhed er i fare for at blive påvirket. Det bør være klart, at elever og studerende har ret til gode undervisningsmiljøforhold i undervisningen!

Vi vil herudover øge elevernes mulighed for at klage og blive taget seriøst. Dette skal ske gennem afskaffelse af bureaukrati, der forhindrer børneombudsmanden i at handle på elevklager vedrørende eksempelvis undervisningsmiljøet.

I øjeblikket er det også et enormt problem, at eleverne ikke i høj nok grad bliver oplyst om eksistensen af undervisningsmiljørettigheder, og det bør være en topprioritet for Børne- og Undervisningsministeriet at føre oplysningskampagner samt udbrede informationsmateriale til eleverne vedrørende deres rettigheder - heriblandt eksempelvis retten til undervisningsmiljørepræsentanter.

Selvfølgelig har man krav på lige så gode forhold når man studerer som når man er på arbejdsmarkedet. Derfor vil vi reformere undervisningsmiljøloven

Den massive mistrivsel skal bekæmpes!

Den massive mistrivsel og herunder stigningen i unge med stress, angst og depression, må siges at være én af vores generations største udfordringer.

Den massive mistrivsel og herunder stigningen i unge med stress, angst og depression, må siges at være én af vores generations største udfordringer. Og mens dette har været specielt tydeligt under COVID-19, har den massive mistrivsels vækst været en kendt faktor i mange år.

SFU begyndte som de første kampen for gratis psykologhjælp, og det lykkedes os i 2020 at få det med på finansloven. Men desværre betyder lange ventetider og sundhedspolitiske prioriteringer, at selvom alle unge på papiret har ret til psykologhjælp, så er virkeligheden en anden. Mange er nødt til at vente i flere måneder før de kan få hjælp, og dermed øges risikoen også for forværrede forløb og for at få flere lidelser.

For at bekæmpe de lange ventetider, vil vi udbyde flere ydernumre. Der er nemlig i øjeblikket flere kvalificerede psykologer, der ikke kan blive en del af ordningen med gratis psykologhjælp, og dette kræver politisk handling nu.

Gratis psykologhjælp kan dog ikke stå alene, og vi er også nødt til at kigge på nogle af de aspekter, der forårsager den massive mistrivsel. Derfor vil vi indføre krav om retouchering af reklamer, så unges selvværd og accept af egen krop ikke bliver angrebet uforhindret af skæve kropsidealer. Når firmaer retoucherer deres modeller for at tjene flere penge, medvirker dette nemlig til at skabe et uopnåeligt og skadeligt ideal for unge mennesker.

Herudover skal vores uddannelsessystem ikke være en konkurrence, hvor psykisk pres, karakterer, tests og prøver alt sammen udfordrer vores elevers mentale sammenhængskraft. Uddannelse bør være udfordrende, men vi mener det er afgørende at skelne mellem udfordrende opgaver og undervisning og så unødvendigt pres. Vi vil have et uddannelsessystem, der favner faglighed frem for fejde.

Uligheden i vores sundhedssystem skal tøjles!

Private sundhedsforsikringer er blevet det nye sort alt imens uligheden i samfundet stiger. Dette er en katastrofe for hele det danske velfærdssamfund, men rammer ofte ungdommen særligt hårdt. Mange unge tilhører lavindkomstgrupper, og når valget står mellem brød på bordet eller sundhedshjælp er svaret ofte et fravalg af sundhedsmæssig nødvendig hjælp. Vi vil på den baggrund indføre en række tiltag, der skal tøjle uligheden i vores sundhedssystem. Alle skal kunne få den lægefaglige hjælp, som de har brug for.

For mange borgere kan hyppige medicinregninger slå et enormt hul i privatøkonomien. Vi mener ikke, at det kan være rigtigt, at receptpligtig medicin skal kunne ruinere familier, og det burde være klart, at hensyn til menneskeliv bør komme før hensyn til kapital. Derfor vil vi også gøre al receptpligtig medicin gratis. Dette skal først ske for kronikere med fysiske såvel som psykiske lidelser, men skal senere omfatte det øvrige samfund.

Tandlægeregninger når ofte op i astronomiske beløb, og dette medfører alt for ofte, at lavindkomstgrupper helt undgår at søge tandpleje. Dette er naturligvis u hensigtsmæssigt, og når man kan få hjælp fra fællesskabet når man brækker et ben, bør det ikke være anderledes når man knækker en tand. Vi vil derfor afskaffe brugerbetalingen på tandpleje. Dette skal først ske for unge under 25 samt borgere på overførselsindkomst og socialt udsatte, men skal på sigt udvides til resten af danskerne.

Uligheden i sundhedsvæsenet begrænser sig dog ikke til socioøkonomisk ulighed, men inkluderer derimod også eksempelvis køns-, etnicitets- og bopælsulighed. Vi vil indføre krav om at medicin, udstyr og behandlingsmetoder testes på flere køn, sikre at alle kan få stillet en tolk til rådighed samt gøre sundheden decentral. Vi skal alle have lige adgang til sundhed – uanset køn, etnicitet eller postnummer.

Når valget står mellem brød på bordet eller sundhedshjælp er svaret ofte et fravalg af sundhedsmæssig nødvendig hjælp

Flere unge skal lære at læse, skrive og regne!

Uden at kunne læse, skrive eller regne er det nemlig ufatteligt svært at komme videre efter folkeskolen, og man er fra start givet en ulempe i forbindelse med at komme videre i livet

Der er alt for mange børn, der ikke kan læse, skrive og regne, når de forlader folkeskolen i dag. Det er en stor hindring for at bryde den sociale arv og bør være fortid i et moderne samfund som Danmark. Uden at kunne læse, skrive eller regne er det nemlig ufatteligt svært at komme videre efter folkeskolen, og man er fra start givet en ulempe i forbindelse med at komme videre i livet – hvad enten det handler om ens videre uddannelse eller ens tilstedeværelse på arbejdsmarkedet.

En af de ting, der i dag gør det svært for mange elever at fordybe sig i undervisningen, er den politiske tvungne inklusion, der i dag præger landets folkeskoler. Ved at gøre inklusion til et selvstændigt mål og på samme tid beskære folkeskolernes økonomiske muligheder til at benytte sig af mindre klasser og tolærerordninger, har man skabt klasserum uden mulighed for ekstra støtte til de elever, der har brug for det. Dette skaber ofte rum til at undervisere ikke kan støtte eleverne efter behov, og det øger graden af distraktioner i undervisningen. Vi vil tage et opgør med den evindelige inklusion, og gennem økonomiske investeringer og en styrkelse af PPR øge muligheden for at yde ekstra støtte til elever med specialbehov.

Folkeskolen i Danmark er i stor grad blevet en institution, der er præget af en endimensionel tilgang til undervisningen. Mens boglige fag prioriteres højt, bliver de praktiske og kreative fag nedprioriteret – med den konsekvens, at folkeskolen ikke er i stand til at favne alle elever. Vi ønsker en folkeskole, der anerkender og værdsætter forskellighederne i børns interesser, evner og ressourcer, og som indeholder en alsidig og inspirerende undervisning – uanset om man elsker danskfaget eller håndværk og design. Og vi tror på, at den høje skoletræthed der lige nu kan ses blandt vores elever, og som er bidragende til den manglende indlæring af basale færdigheder, kan imødekommes ved bl.a. at øge variationen af undervisningsformerne i hverdagen – både når det kommer til fagsammensætning og et øget brug af praktik- og erhvervsbesøg.

Til sidst skal vi skabe en folkeskole med flere frie økonomiske handlemuligheder. I alt for mange år har folkeskoleområdet oplevet nedskæringer både nationalt og på kommunalt plan over hele landet. Vi mener, at det er på tide folkeskoleområdet prioriteres – også økonomisk.

Unge skal beskyttes på arbejdspladsen!

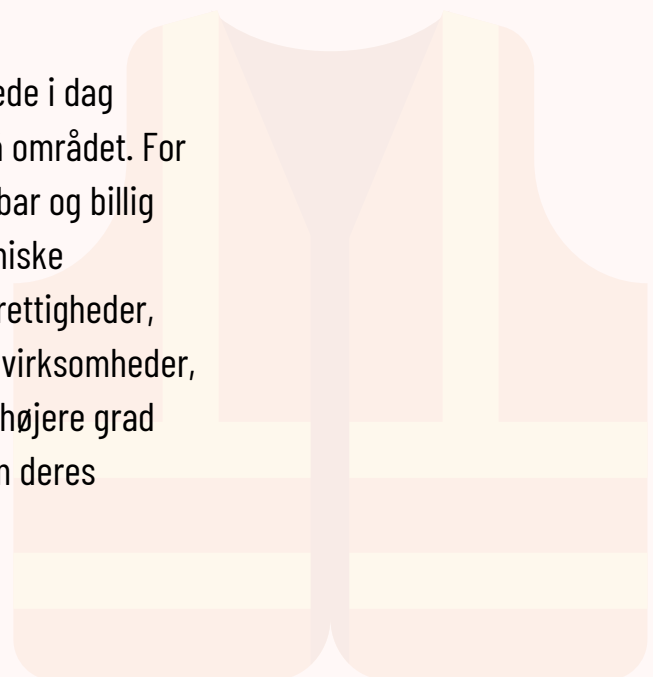
Ligesom vi ønsker, at der skal være en undervisningsmiljølov på linje med arbejdsmiljøloven, mener vi også at man på lige fod med den lærlingelov vi har i dag, bør indføre en ungarbejderlov, der skal sikre ungarbejdere på arbejdsmarkedet. I dag er der store problemer med chefer, der ikke overholder reglerne og ungarbejdere, der ikke får løn under sygdom, ikke får pause og lignende.

Vi mener, at samfundet har et ansvar overfor vores unges arbejdsforhold. En god start på arbejdsmarkedet er afgørende for ens videre arbejdsliv. En ungarbejderlov skal blandt andet sikre mod 0-timers kontrakter, at alle under 18 skal have ansættelseskontrakter, løn under sygdom og automatisk dækning af overenskomst uanset branche. Alle unge skal have gode arbejdsvilkår.

Desværre ser vi dog også, at arbejdsgivere allerede i dag undlader at følge den eksisterende lovgivning på området. For at sikre samfundet mod denne udnyttelse af sårbar og billig arbejdskraft, foreslår vi at indføre tunge økonomiske sanktioner for gentagne brud på ungarbejderes rettigheder, samt en øget statslig kontrol-indsats overfor de virksomheder, der anvender ungarbejdere. Herudover bør der i højere grad lægges en indsats i at informere ungdommen om deres lønmodtagerrettigheder.

Vi mener, at samfundet har et ansvar overfor vores unges arbejdsforhold. En god start på arbejdsmarkedet er afgørende for ens videre arbejdsliv.

Demokratisk indflydelse for alle unge!

Vi vil sikre ungdommen demokratisk indflydelse overfor samfundet.

Unge er i demokratisk underskud pga. små ungdomsårgange. Samtidig er der mange nydanske unge, der er født og opvokset i Danmark og har hele deres liv her, der ikke har indflydelse på det samfund som de bor og er født i. Det skyldes at det i dag er meget svært at få permanent opholdstilladelse i Danmark og dansk statsborgerskab. Vi vil sikre ungdommen demokratisk indflydelse overfor samfundet.

Det er i dag længe siden, at Danmark nedsatte valgretsalderen til den nuværende grænse på 18 år, og det er på tide at sænke den til 16. Når man er 16 i Danmark kan man betale skat, man kan ryge i fængsel og man er i slutningen af sin grundskoleuddannelse. Man er utvivlsomt i stand til at træffe kvalificerede valg, og derfor mener vi også at man naturligvis bør have ret til både at stemme og stille op til valg. Hertil kan også siges, at når unge under 18 i øjeblikket ikke har mulighed for at stemme, fratager man reelt dem deres mulighed for at deltage direkte i det repræsentative demokrati. Ungdommen har vist sig politisk ansvarlig og viljestærk – nu skal deres demokratiske repertoire af aktivisme og retorik udvides med 16-årig valgret.

Det bør være nemmere at få dansk statsborgerskab, og bizarre og bureaukratiske regler på udlændingeområdet bør afskaffes. I medierne hører man gang på gang cases med unge studerende, der – på trods af at have boet i Danmark hele deres liv – alligevel ikke har indflydelse på demokratiet gennem valgrettigheder. Vi mener, at dette er et kæmpe hul i vores demokrati, og et aspekt der bør blive taget hånd om med det samme.

Elev- og studentdemokratiet er mange steder truet, og på mange folkeskoler, ungdomsuddannelser og videregående uddannelser ser man, at unge ikke bliver hørt og at deres rettigheder bliver krænket. Vi bør styrke det demokratiske aspekt i vores uddannelsessystem og gøre det klart, at elevdemokratiet skal beskyttes.

En sund klode - også i fremtiden!

Kloden brænder, arter dør i massevis og i alt for lang tid har vi sovet i timen. I stedet for at handle, har vi tøvet, og hvis vi vil have en chance for at minimere de globale skader og menneskelige omkostninger, som klimakrisen vil medføre, er det nu vi skal handle. Det handler om ungdommens fremtid. Det handler om klodens fremtid.

Da Greta Thunberg begyndte at skolestrejke, startede hun en global bevægelse af unge mennesker, der sagde fra overfor systemets passivitet. Ungdommen rejste sig og krævede forandring. Det er nu den skal leveres.

Vi vil indføre en CO₂-afgift og en flyafgift, og sørge for at det altid er forureneren, der betaler. Erhvervslivet har ofte ikke vist sig hurtige nok til at omstille sig, og det er klart at kapital og profit aldrig må prioriteres over klodens og arternes fortsatte levedygtighed. Derfor skal en grøn omlægning af afgifts- og skattesystemet samt subsidier i grønne virksomheder sikre, at Danmark bliver en forgangsnation på klima- og naturdagsordenen.

Den almene dansker forurener og forbruger uhensigtsmæssigt meget, og derfor er vi også nødt til at gribe ind i dette forureningsmønster, og gennem politisk regulering omstille danskernes dagligdag. På fødevarerdelene skal dette ske gennem kødfrie dage i statslige kantiner, fordelagtige vilkår for vegetabilsk landbrug, og en landbrugsmæssig deeskalering af den animalske produktion. På transportområdet skal afgiftssystemet ændres til udelukkende at tilgodese elektriske køretøjer og altså ikke plug-in hybrider, og gennem en flyskat skal der igen investeres i den kollektive transport. Og på forbrugsområdet skal reklamationsretten forlænges, så virksomhederne tvinges til at producere forbrugsvare, der ikke blot skal afskaffes efter et par år.

Ungdommen er vores fremtid. Vi vil garantere, at de har også en.

Ungdommen er vores fremtid.

Vi vil garantere, at de også har en.

En social indsats, der også favner de unge!

Hvis man som ung befinder sig på bunden af samfundet, så er man dårligere stillet end hvis man er over 30 år gammel

Hvis man som ung befinder sig på bunden af samfundet, så er man dårligere stillet end hvis man er over 30 år gammel. Det kan f.eks. ses, hvis man skal have kontanthjælp, hvor den sats man modtager som ung er væsentligt lavere end den man modtager hvis man er over 26 år. Det skyldes at man vil sørge for, at kontanthjælpen for unge ikke er højere end den nuværende SU-sats, men ingen unge ønsker at være på kontanthjælp frem for i et uddannelsesforløb; det siger næsten sig selv. Derfor skal de uheldige der af den ene eller anden grund ender i kontanthjælpssystemet allerede som unge ikke straffes økonomisk - det giver ikke overskud til at komme ud af systemet.

Aldersdiskriminationen i offentlige ydelser ses også andre steder i vores samfund. F.eks. modtager du en lavere dagpengesats som dimittend, men også generelt, hvis du er ledig og under 30 år - det gør sig også gældende, hvis man er gravid og under 30 eller enlig forsørger og under 30 år.

Vi har langt om længe fået et krisecenter til børn og unge under 18 år, men tilbuddet i København, Joannahuset, er det eneste af sin slags og der er brug for tilbud i hele landet.

